

FINANCIRANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Leto smo že izgubili, še enega ne smemo

O financiranju krajevnih skupnosti pišemo malodane v vsaki številki našega glasila. Količina pisanja hkrati pomeni, da se na tem področju nekaj dogaja – in prav je tako. Število krajevnih skupnosti se je v zadnjih letih po uspešnih referendurnih o preoblikovanju povečalo na 28, treba jim je omogočiti prostorske in denarne možnosti za delo. Voljo za delo so zagotovili v krajevnih skupnostih sami.

Za Bežigradom je financiranje krajevnih skupnosti razdeljeno na tri dele: iz proračuna za skupščinsko delegatski sistem, iz

sredstev samoupravnih interesnih skupnosti za socialne delavke in s predlaganim samoupravnim sporazumom o združevanju in uporabi sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov. Zadnji dokument, ki smo ga podrobneje predstavili v prejšnji številki, nam domača opuščenost glavarino in ureja financiranje krajevnih skupnosti na osnovi svobodne manjave dela. Za Bežigradom pa smo ob sprejemu tega dokumenta v njegovi obrazložitvi zapisali, da ga bomo uskladjali z dokumenti drugih ljubljanskih občin, brž

ko bomo v Ljubljani dosegli enoten način financiranja. Bo to kmalu?

Bežigradska občinska konferenca SZDL je na razgovor povabila predstavnike drugih občinskih konferenc SZDL in izvršnih svetov (prišli so vsi, razen iz občine Center), pogovor pa je pokazal veliko raznolikost pri financiranju dejavnosti krajevnih skupnosti, pa tudi izredno različno stanje v krajevnih skupnostih (teh je v Ljubljani že več kot 130), ki kliče tudi po solidarnosti. »Še vedno se dopoldne v organizacijah združenega dela obnašamo drugače kot popoldne, ko se prelevimo v krajane,« je dejal predstavnik bežigradskega izvršnega sveta Armänd Kopitar. »Dopolodne odklanjamo podpis sporazuma o združevanju sredstev za krajevne skupnosti, popoldne pa negotujemo nad združenim delom, ki ne združuje denarja.« Zato je treba pripraviti dobre programe, pa bo zaenkrat združeno delo vendarle pripravljeno odstopiti vse težje zaslužene dinarje.

O zgodovini prizadevanj za enotno financiranje krajevnih skupnosti v Ljubljani je spregovoril predstavnik mestne konference SZDL Bine Lenaršič, ki je opozoril na neuspele poskuse v letih 1980 in 1981, ko so manjkale še strokovne podlage, na osnovi katerih bi ugotovili, kako skozi sistem kontinuiranega planiranja zagotoviti krajevnim skupnostim vlogo, ki jim gre: kot del samoupravnega sistema družbenoekonomskih odnosov v občini. Samoupravni sporazum, ki je bil že pripravljen, številne občine v ljubljanski regiji (razen ljubljanskih) že uspešno uresničujejo, za ljubljanske razmere pa je treba čimprej razčistiti dve vprašanji: o načinu zbiranja sredstev ter načinu njihove uporabe.

Časa za strokovni odgovor na ti vprašanji je malo, zato smo za Bežigradom za vsak slučaj vendarle pripravili predlog sporazuma o združevanju sredstev, ki ga bomo posredovali s takimi imenovanim paketom sporazumov samoupravnih interesnih skupnosti za združeno delo, če prej ne bo enotnega dogovora v Ljubljani. Leto dni smo namreč že izgubili, še enega ne smemo.

Trebinje se je v zadnjih letih uvrstilo med razvite občine, ne samo v Bosni in Hercegovini ampak tudi v Jugoslaviji.

Foto: G. T.

4. OKTOBER V POBRATENEM MESTU

Trebinje slavilo dan osvoboditve

V Trebinju so tudi letos z vrsto manifestacij obeležili dan, ko so pred 38 leti enote 29. hercegovske divizije in 2. dalmatinske brigade osvobodile mesto, dan, ko je to mesto ob Trebišnjici za zmeraj obsijalo sonce svobode.

Svečanosti so se začele že 2. oktobra z Dnevom Bežigrada v Trebinju. Odprli so razstavno sliko Rudija Gorjupa, akademskega slikarja iz bratske ljubljanske občine. Položili so še temeljni kamen za novo tiskarno »Svjetlosti« in odprli spominsko sobo narodnega heroja Nikole Ljubibratiča v kraju Duži pri Trebinju.

Četrtega oktobra je največji trebinski kolektiv Industrija orodja slavil svoj dan. Svečanost v tej »družini« 3400 kovinarjev se je začela z zborom delovnih ljudi, na katerem so 400 delavcem podelili nagrade in priznanja za prizadevanje in dolgoletno delo v tem kolektivu. O vidnih rezultatih razvoja in o razvojnih smereh v naslednjem obdobju je govoril glavni direktor kolektiva Obrad Čučur. Poudaril je, da so v letošnjih prvih devetih mesecih proizvedli za štiri milijone komadov orodij več kot v enakem obdobju lani. Na koncu leta je dejal, pričakujejo skupen prihodek v znesku dve milijarde in tristo milijonov dinarjev; od tega bo prodaja na tujih trgih »vrgla« več kot milijardo dolarjev.

Miralem Kočo, predsednik izvršnega sveta občinske skupščine, je ob prisotnosti predstavnikov bratskih in sosednjih občin, na Zasačkem polju nedaleč od Trebinja spustil v pogon kolektor, kar je pomenilo začetek obratovanja nove kanalizacijske mreže. To je objekt, za katerega v Trebinju po pravici trdi-

jo, da je pomemben za več generacij. Trebinje je bilo ovirano v razvoju, dokler ni bila zgrajena fekalna in meteorna kanalizacija z najmodernejšimi napravami. Denar za ta podvig (več kot 40 starih milijard din) so zbrali s samoprispelkom občanov in delovnih organizacij občine Trebinje.

Na svečani seji občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij je o razvoju trebinske občine govoril predsednik skupščine Medih Čatović. Poudaril je, da se je Trebinje v zadnjih letih uvrstilo med razvite občine, ne samo v Bosni in Hercegovini ampak tudi v Jugoslaviji.

Na tej seji so podelili tudi tradicionalna priznanja. Oktobrsko nagrado Trebinja je dobil Rado Galeb, član predsedstva družbenopolitičnega zbora Skupščine Bosne in Hercegovine za večletni prispevek pri družbenopolitičnem in ekonomskem razvoju občine Trebinje in širše družbenopolitične skupnosti. Oktobrske spominske diplome so dobili: aktiv prostovoljnih krvo-

dajalcev v Industriji orodja, fotoklubi klub Trebinje, plavalni klub Loo-tar, amatersko speleološko društvo Zelena brda ter Mirko Albijanič, Niko Blažević, Hasan Bobić, dr. Zvonimir Čarapina, Djordje Gobović, dr. Persida Kočićević, Danica Kovačević, Četko Milojevič, Drago Mirovič, Radmilo Odovič, Biljana Radojevič, Mustafa Ramić, Mustafa Šehović in Ljuposava Zlatović.

Oktobrskim svečanostim v Trebinju so prisostvovali tudi predstavniki bratskih občin oziroma mest Bežigrada, Knina in Nikšića, pa tudi član predsedstva republiške konference Socialistične zveze Bosne in Hercegovine Šukrija Uzunović, narodni heroj in član sveta federacije Vlado Šegrt, član CK ZKJ Todor Krtović, član predsedstva SR BiH Savo Čučur in drugi visoki gostje.

V bežigradski delegaciji na stavnostih v Trebinju so bili predsednik občinske skupščine Emil Suštar, predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Edo Krofi in predsednik občinske zveze združenj borcev NOV Jože Slavec.

D. VUČINIČ

Osebna izkaznica občine Trebinje

- 30.371 prebivalcev
- 9237 zaposlenih
- narodni dohodek okrog 2200 dolarjev na prebivalca
- 25 krajevnih skupnosti
- okrog 7000 učencev
- Dom kulture
- Dom mladih »Džemal Bijedić«
- Pokrajinski muzej
- Dva otroška vrtca za okrog 300 otrok
- Dijaški dom z 200 ležišči
- Medicinski center z 200 posteljami in vsemi specializiranimi službami
- Center za informiranje, kulturo in izobraževanje
- Mestni stadion, Stadion malih športnih iger
- Rekreatijski center Abazovina

V SREDIŠČU

Poslovodni organi

Mesto in vloga poslovodnega organa, kot samoupravnega organa v združenem delu, je sicer v zakonu o združenem delu jasno opredeljena. Njegovo delo je zahtevno, težko, odgovorno in častno. Vendar se postavlja vprašanje ali smo v preteklosti imeli ustrezen odnos, do ljudi, ki so opravljali tovrstne naloge.

Nemalokrat se je dogodilo, da smo negativne pojave in ekscese pri delu direktorjev obravnavali in ocenjevali kot atribut funkcije – manj pa kot slabosti oseb, ki so jih zagrešile.

S tem smo včasih zmanjševali ugled večine delavcev, poslovodnih organov, ki so dobro, požrtvovalno in pošteno delali, zmanjševali smo ugled funkcije nasploh.

V sedanjem gospodarsko političnem trenutku se pomen in odgovornost poslovodnih organov še povečujeta. Na nekaterih področjih naših prizadevanj za gospodarsko in politično ustalitev, bo njihov prispevek za doseg strateških ciljev celo odločilnega pomena.

Poslovodni delavci so kot samoupravni organi združenih delavcev odgovorni za realizacijo samoupravno sprejetih in družbeno dogovorjenih odločitev – znotraj in izven organizacij združenega dela. Od njihovih strokovno utemeljenih predlogov je v veliki meri odvisno, kako se odločajo delavci na zborih, v samoupravnih organih itd.

Praksa kaže, da so delavci v organizacijah združenega dela, kjer so poslovodni organi sposobni ustvariti vdušje tovariškega sodelovanja in povezanosti med strokovnimi službami, samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami, uspešnejši pri preseganju problemov, kar hkrati pomeni, da se poslovodni organi uveljavljajo kot pomemben dejavnik preobrazbe odnosov v združenem delu.

Delavci pričakujejo še več pobud poslovodnih organov, strokovno utemeljenih razvojnih, izvoznih in drugih programov, še več predlogov za povezovanje in skupno nastopanje, ki bo temeljilo na zavesti o pomenu delitve dela, specializacije, kooperacije dela, skratka vsega tistega kar zagotavlja optimalizacijo v proizvodnji.

DRAGO PLEŠKO

PO PODATKIH ZA LETO 1981

Največje delovne organizacije v naši občini

»Najmočnejši« povečujejo dohodek z ustaljenim, pa tudi z zmanjšanim številom zaposlenih

V zadnji septembrski številki je »Gospodarski vestnik« objavil seznam 200 največjih delovnih organizacij v Sloveniji v letu 1981. Podatke so zbrali pri Službi družbenega knjigovodstva. Za uvrstitve je bilo potrebno, da je delovna organizacija dosegla več kot 429 milijonov din dohodka v letu 1981.

Med dvesto največjih delovnih organizacij v SRS se je uvrstilo tudi 13 »naših«, ki imajo sedež na območju občine Bežigrad. Nekateri

delujejo pri nas že dlje časa ali celo kar od začetka (Lesnina, Geološki zavod, Belinka, Obnova, Elma), nekateri pa so se priselili v zadnjih letih (Slovenijales, Delo, Petrol).

Pri podatkih niso upoštevani rezultati del v tujini. Če bi šteli vsa investicijska dela v tujini, bi se, na primer, Geološki zavod z dohodkom 1.510 milijonov din pomaknil s 4. na 2. mesto za Bežigradom, v Sloveniji pa s 57. na 16. mesto.

Na prvem mestu v Sloveniji je

sicer Iskra elektromehanika iz Kranja (4.370 milijonov din dohodka).

Beogradska »Ekonomska politika« pa je 4. oktobra objavila lestvico največjih delovnih organizacij v Jugoslaviji. Med 200 največjimi v industriji je 5 sozdov, ki imajo sedež za Bežigradom: 36. ZPS-Zdruzena podjetja strojogradnje, 39. Imos, 42. Kemija, 48. Kit, 97. IMP. Med 60 trgovskimi organizacijami je Petrol na 3. mestu, Elektrotehna na 44. in Astra na 59. mestu v SFRJ. Med 58 izvajalci investicijskih del v tujini pa je IMP na 30. mestu, Termika na 41. in Industrijski biro na 56. mestu v SFRJ.

J. K.

Največje delovne organizacije, ki imajo sedež v naši občini:

mesto v občini Bežig.	mesto v SRS 1981.	mesto v SRS 1980.	ime ozd	dohodek 1981 v milijon din	indeks 81/80	povprečno število zaposlenih 1981	indeks 81/80
1.	11.	9.	Slovenijales DO trgovina	1.883	130	2.100	102
2.	19.	17.	Lesnina	1.388	125	2.520	102
3.	52.	46.	ČGP Delo	1.021	131	1.922	101
4.	57.	72.	Geološki zavod	1.004	149	1.926	99
5.	82.	59.	Petrol DO trgovina	811	115	2.202	96
6.	87.	26.	Termika	781	106	1.442	100
7.	98.	88.	IMP DO Emond	740	120	1.504	96
8.	119.	102.	KIT Ljubljanske mlekarne	659	131	1.380	97
9.	120.	137.	IMP DO Klimat	656	126	1.464	94
10.	151.	153.	Belinka	522	140	252	102
11.	157.	175.	GIP Obnova	512	140	1.374	99
12.	180.	185.	Dinos	461	141	481	98
13.	194.		Elma	442	166	1.360	98

Z gobami do deviz

Slovenija sadje – zunanja trgovina v sozdu Mercator med najuspešnejšimi izvozniki v naši občini

Med najuspešnejše izvoznike naše občine sodi tudi delovna organizacija Mercator – mednarodna trgovina. To delovno organizacijo sestavlja 7 temeljnih organizacij, od katerih so tri registrirane za izvozno uvozne posle. To so Con-tal, Steklo in Slovenija sadje – zunanja trgovina. Prav slednja ustvari največji devizni priliv. V prvih desetih mesecih je ta temeljna organizacija izvozila za 15 milijonov dolarjev od tega 98,5 odstotkov na konvertibilno tržišče. Istočasno pa je njen uvoz znašal le 3,5 milijonov dolarjev.

To pa so podatki, ki jih je vredno zabeležiti; a ne samo njih.

TOZD Slovenija sadje – zunanja trgovina se ukvarja pretežno z izvozom gozdnih sadežev, zelenjave in sadja. Lahko rečemo, da sodi med tri tovrstne največje izvoznike v Jugoslaviji. Zagotovo pa je to najpomembnejši izvoznik gob, tako svežih, suhih, zamrznjenih ali v slanici. Letno izvozijo okoli 200 ton suhih gob, kar pomeni, da morajo odkupiti desetkrat toliko svežih. Svoje odkupne postaje imajo tako v Sloveniji kot tudi v drugih republikah. Skladišča in predstavnosti imajo od Kanala na Soči do Arandelovca,

Čačka, do Novega Sada in Podujeva. Med najpomembnejšimi kupci njihovih proizvodov so Zahodna Nemčija, Nizozemska, Avstrija, Italija, Francija in Belgija. V zadnjem času pa se uveljavljajo tudi na trgu Združenih držav Amerike.

Uspeh pa ni prišel čez noč. Slovenija sadje ima 35-letno tradicijo in je bila med prvimi specializiranimi izvozniki v Sloveniji. Ščasoma si je v svetu pridobilo ugled in združitve v delovno organizacijo Mercator pred petimi leti je samo še povečala izvozne možnosti. Vendar pa so se v tozdu Slovenija sadje zavedali, da zgolj z odkupom in izvozom, se pravi s preprodajo, ne bodo mogli kaj prida iztržiti. Zato so se odločili, da bojo čimveč pridelkov, ki jih odkupijo, predelali in izvažali finalizirane proizvode. Žal pa se na tujem tržišču srečujejo z nelojalno konkurenco nekaterih drugih jugoslovanskih izvoznikov, kar samo škodi poslu in ne nazadnje tudi ugledu naše države.

V zadnjem času pa Slovenija sadje – zunanja trgovina uvaja nove metode pri poslovanju s tujino. Južno sadje uvaža na podlagi kompenzacijskih pogodb. Z drugimi besedami: Slovenija sadje izvažata

lesene zabožke v države, proizvajalke južnega sadja, od tam pa za njih dobi pomaranče in limone. Vendar pa so te pogodbe sklenjene tako, da morajo tuji partnerji kupiti za približno 20 odstotkov več zabožkov od vrednosti sadja, ki nam ga prodajo. Te devize Slovenija sadje posreduje organizaciji, od katere kupuje zabožke. Zanimivo je tudi to, da ti zabožki dajejo kruh tisočim kooperantom, kmetom v nerazvitih predelih naše države. In še nekaj je pomembno pri izvozu te temeljne organizacije: za gobe, borovnice, robidnice in drugo ji ni potrebno vlagati prav nikakršnih deviznih sredstev.

Vse to tudi vpliva na ugodne poslovne rezultate. V prvih šestih mesecih letošnjega leta so v tej temeljni organizaciji ustvarili skoraj 997 milijonov dinarjev celotnega prihodka, dohodek pa je znašal okoli 79 milijonov dinarjev. To pomeni, da se je celotni dohodek povečal glede na predhodno obdobje za 50 odstotkov, dohodek za 45 odstotkov. Prav tako je tudi presežen plan, ki so si ga zastavili v začetku leta. S temi rezultati pa je lahko 106 delavcev, kolikor jih je v tej delovni organizaciji, zadovoljnih. Produktivnost je porasla za 42 do 57 odstotkov, kar pomeni, da je bilo ustvarjenega 40.000 dinarjev čiste-ga dohodka na delavca.

J. K.